

ชื่อวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผู้วิจัย รมณีย์ บุตรจันทร์

ปีที่วิจัย 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านสิริขุนหาญ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แบ่งเป็น แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ (t - test แบบ Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวม พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน มีความเห็นว่า สภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในปัจจุบันอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก และมีความต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้ใน

ระดับมากที่สุด คือ ด้านการใฝ่เรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียน พบประเด็นปัญหาด้านนักเรียนคือ นักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย แนวคิดการปฏิบัติตนตามหลักการสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่เห็นคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อการดำเนินชีวิต และปัญหาด้านเนื้อหา การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่ครอบคลุมแนวคิด ความหมาย การปฏิบัติตนและหลักการสำคัญ ส่วนแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนควรเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นพื้นฐานนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีองค์ประกอบสำคัญ 7 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ระบบสังคม ระบบสนับสนุน เงื่อนไขของการนำรูปแบบไปใช้ และการประเมินผล โดยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจ ขั้นที่ 2 เรียนรู้เนื้อหา ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติกิจกรรม ขั้นที่ 4 ขั้นนำไปประยุกต์ใช้ และขั้นที่ 5 ขั้นสรุป ผลการยืนยันความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประโยชน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการตรวจสอบหาประสิทธิภาพเท่ากับ 83.81/83.22 ถือว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจ เรื่อง เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปรากฏว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 0.50)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวการสอนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.52)